

VIOLONCHEL CHOLGA

Dadabaeva Nigora Xamidulla qizi

R.Glier nomli RIMM, kamonli torli boe o4.RNALITarov, S. A. (2021 teaching th

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Violonchel cholg boe o4.RNALITarov, S. A. (2021 teaching the history of the country. International scientific and practical conference. CUTTING EDGE-SCIENCE. In Conference Proceedings (pp. 41-43). dida qoiy-tadqiqot metodlarilgan.*

Kalit so'zlar: *Musiqqa sanlar:a Violonchel cholg boe o4.RNALITarov, S. A. (2021 teaching the history of the country. Intern*

Violonchel (italyancha anl cholg boe o4.RNALITarov, S. A. (2021 teaching the history of the country. International scientifiining paydo bol conference. CUTTING EDGE-SCIENCE. In Conference Proceeddaniyatidagi ahamiyati haqida batafsil madlariilar bayon etilqadimgi viola (italyancha: viola da Gamba) asbobining zamonaviy holdir. Violonchelning tuzulishi xuddi altniki kabi, biroq bir oktava past. Violonchelning ovoz hajmi juda kattadir — uch yarim oktava. Violonchelchi tizzalarini orasida, violonchelni vertikal, shpilini polga tiragan holda qo'yib chaladi.

Violonchel ansambl va simfonik orkestrlarda ajralmas cholg'u hisoblanadi. Aynan u kuyning tovush texnikasini chuqur, boy va mukammal qiladi. Uning "ovozi" ning ohangdorligi tufayli violonchel ko'pincha yakkaxon ijro etadi, agar musiqiy guruh g'amginlik, davr yoki iliq qayg'u kabi his-tuyg'ularni yorqin ifodalashi, ohangni lirik kayfiyat bilan to'ldirishi kerak bo'lsa.

Violonchel - torli kamon tipidagi musiqqa asbobi, bas va tenor registrlaridan. U 16-asrdan beri ma'lum bo'lib, vizual ravishda viola yoki skripkaga o'xshaydi, lekin hajmi bo'yicha ulardan ancha katta. Musiqada violonchel o'zining cheksiz "ovozli" imkoniyatlari tufayli quyidagi yo'nalishlarda qo'llaniladi:

yakkaxon (yakkaxon), orkestrda, kuy torli ansambli tomonidan ijro etilganda.

Violonchel, skripka singari, 4 torli. Bu eng past tovushli kamonli torli asbob bo'lib, ba'zi musiqiy guruhlar, masalan, kvartet yoki kamera ansambli kabi ularsiz ishlay olmaydi.

Violonchel torlari violadan bir oktava pastroq. Uning qismi uchun notalar tenor yoki bas-trebl nota anahtarida yozilgan, ammo violonchel mavjud bo'lgan asrlar davomida yaratilgan noyob o'ynash texnikasi tufayli uning tovush diapazoni juda keng.

Hozirgacha violonchelni kim ixtiro qilgani aniq emas. Birinchi marta bu haqda eslatish 16-asrning boshida, aniqrog'i, birinchi yarmida paydo bo'lgan va ular torli cholg'u asboblarini ishlab chiqarishning ikki ustasi - italiyalik Gasparo da Salo va uning nomi bilan bog'liq edi. talaba Paolo Magjini. Violonchel kim va qachon ixtiro qilinganligi haqida yana bir versiya mavjud. Uning so'zlariga ko'ra, asbobning yaratuvchisi 16-asrda Andrea ismli Amati oilasining eng mashhur ustasi bo'lgan.

Tarixiy, hujjatlashtirilgan haqiqat shundan iboratki, violonchelning zamonaviy shakli, tipik torli qator va o'ziga xos tovush bilan Antonio Stradivari xizmatidir. Bundan tashqari, turli asrlarda asbobni takomillashtirishda Gezepe Guarneri kabi mashhur sozanda va ustalar qatnashgan. Karlo Bergonzi, Nikolo Amati, Domeniko Montagnana va boshqalar. 18-asrning oxiridan beri tanasining shakli, cholg'u o'lchamlari va uning torli seriyalari o'zgarmadi.

Violonchel chalish uchun skripka kamon yoki viola kamon mos kelmaydi. Asbobning ushbu ajralmas atributi tabiiy bambuk yoki fernambuko yog'ochidan yasalgan qamish, marvarid qo'shimchalari bilan qora blok, tabiiy yoki sun'iy ot tukidan iborat. Violonchel kamoniidagi otning tarangligi qamishga biriktirilgan sakkiz qirrali vint yordamida o'rnatiladi.

Violonchelning imkoniyatlari, tovush chiqarish nuqtai nazaridan, kengligi va chuqurligi bo'yicha o'xshash asboblarning imkoniyatlaridan farq qiladi. Orkestr san'ati ustalari uning ovozi shunday xarakterlaydilar ohangdor, ozgina maydalangan, tarang, suvli.

Ansambli, kvartet yoki orkestr palitrasida violonchel inson ovoziining eng past tembri kabi yangraydi. Ushbu cholg'uning yakkaxon ijrosi paytida violonchel tomoshabinlar bilan juda muhim va haqiqiy narsa haqida bemalol suhbatlashayotganga o'xshaydi, uning chuqur, ohangdor ovozi nafaqat san'at ixlosmandlarini, balki uni tinglovchilarni ham hayratda qoldiradi, so'zma-so'z gipnoz qiladi. birinchi marta.

Violonchelning har bir torlari o'ziga xos va o'ziga xos bo'lib eshitiladi va ularning tovush diapazoni erkaklarning suvli bassidan tortib, chinakam ayol qismlariga xos bo'lgan iliq va yumshoq violagacha cho'ziladi. Dunyoga mashhur eng buyuk bastakorlar va musiqachilar violonchel, masalan, opera syujetini so'zsiz va vizual rasmlarsiz "aytib berishga" qodirligini bir necha bor ta'kidlashgan.

Violonchel chalish texnikasi boshqa torli musiqa analoglarini chalish texnikasidan tubdan farq qiladi. Asbob juda katta, hatto katta hajmga ega va uni uchta nuqtada qo'llab-quvvatlash kerak - shpil sohasida (polda), ko'krakning o'ng tomoniga yaqinroq va chap tizzada. Violonchel chalishni o'rganayotganda, birinchi darslarning mavzulari uni qanday sozlash, uni ushlab turishdir.

Keyinchalik, kamoni ushlab turish ko'nikmalarini egallang. Ovoz chiqarilganda cholg'u torlarini to'liq qoplashi uchun violonchel musiqachining o'ng tomoniga biroz buriladi. Chap qo'lning harakat erkinligi hech narsa bilan cheklanmasligini ta'minlash juda muhimdir.

Ajablanarlisi shundaki, ko'plab yangi boshlanuvchi musiqachilar, hatto mukammal eshitish va kamoni torli asboblarni chalish qobiliyatiga ega bo'lsalar ham, violonchel chalish texnikasini o'zlashtira olmaydilar va uni ushlab turish va qo'llab-quvvatlashni o'rganish bosqichida to'xtab qolishadi.

Eng yaxshi musiqachilar va dunyoga mashhur nomlarga ega musiqiy guruhlar uchun violonchellarning ovoz sifatini baholash qorong'uda o'tkaziladi va ushbu original tanlovlarda, qoida tariqasida, XVI, XVII, XVIII asrlar skripka ustalari tomonidan yaratilgan modellar g'olib chiqadi.

Violonchel nafaqat klassik musiqa asbobi. Finlyandiyaning Apocalyptica hard-rok guruhi usiz sahnaga chiqmaydi. Ularning qo'shiqlarining har bir ohangi violonchel qismini o'z ichiga oladi va bu turdagi rok juda chiroyli, o'ziga xos, ammo janr uchun an'anaviy eshitiladi. Asbob nafaqat musiqa asbobi sifatida ishlatiladi - rassom Julia Borden butun dunyo bo'ylab san'at ixlosmandlari tomonidan faol ravishda sotib olingan va eng boy uylar va hatto muzeylarni bezab turgan violonchel tanasiga mavhum rasmlarni chizadi.

Violonchel torli kvartet yoki kamera va simfonik orkestrning asbobi sifatida ishlatiladi va ko'pincha juda rang-barang va muhim yakkaxon cholg'u hisoblanadi. Violonchel uchun mo'ljallangan musiqa barokkodan hozirgi kungacha paydo bo'lgan va har doim juda mashhur. Dastlab, bu turdagi cholg'u asboblari "bas qismlari" deb nomlangan yordamchi qismlar uchun ishlatilgan, keyinchalik u yakkaxon asboblarda asosiy o'rinlardan birini egallagan. Bunga kompozitorlarni o'z repertuarini kengaytirishga va uning uchun maxsus yangi asarlar yaratishga ilhomlantirgan ajoyib violonchel ijrochilari sabab bo'ldi. Violonchel uchun birinchi yakkaxon asarlar Domeniko Gabrielli kompozitsiyalari hisoblanadi, ular violonchel musiqachilari tomonidan keng qo'llaniladi va ushbu asbob muxlislari orasida mashhur. Hozirda ijro etilayotgan eng qadimgi asarlar qatoriga logann Sebastyan Baxning violonchel uchun yakkaxon ijrosidagi oltita muhim asari kiradi. Yana bir bor ta'kidlash joizki, barokko musiqasida violonchel odatda garmonik asosni, ya'ni "basso continuo" ni amalga oshiradigan asbob bo'lgan. XVIII asrning ikkinchi yarmida u asta-sekin mustaqil cholg'uga aylanib, texnik va ekspressiv imkoniyatlari bo'yicha undan o'zib ketgan "alto da gamba" o'rnini egalladi. Ushbu asbobning virtuoz Luidji Bokkerini violonchelning rivojlanishi va ommalashishiga hissa qo'shdi.

Uning mashhur bo'lgan kvartet yoki kamera va simfonik orkestrning asbobi sifatida ishlatiladi va ko'pincha juda rang-barang va muhim yakkaxon cholg'u hisoblanadi. Violonchel uchun mo'ljallangan musiqa barokkodan hozirgi kungacha paydo bo'lgan va har doim hlarida violonchelchi ayollar bu asbobni o'zlashtira boshlaydilar. Dastlab ular violonchelni bugungidek emas, balki yon tomonda, ya'ni oyoqlar orasida ushlab turishgan.

19ing mashhur bo'lgan kvartet yoki kamera va simfonik orkestrning asbobi sifatida ishlatiladnn, Kamil Sen-Saens, Dvoryak. Pyotr Chaykovskiyning mashhur "Rokoko mavzusidagi variatsiyalar" asari va uning kichik cholg'u asboblari guruhlari uchun asarlari jahon miqyosida shuhrat qozondi. A'lo ijrochilar cholg'uning nisbatan kamtarona yakkaxon repertuarini sezilarli darajada kengaytirgan bastakorlarga ilhom manbai bo'ldi.

Mstislav Rostropovichning violonchel evolyutsiyasida alohida xizmatlari bor edi. Bu virtuoz musiqachi va buyuk ustoz bir necha avlod yakkaxon yakkaxon ijrochilarni tarbiyalagan, ular pianino va skripka bilan bir qatorda violonchelning yakka cholg'u sifatidagi mavqeini mustahkamlagan. Omon qolgan eng qadimgi violonchel Andrea Amati tomonidan 1560-1570 yillarda yaratilgan ikkita violoncheldir.

VIOLONCHEL UCHUN MASHHUR ASARLAR

J. S. Bax - G-major bo'yicha 1-syuitta (tinglash) P.I.Chaykovskiy. - Violonchel va orkestr uchun rokoko mavzusidagi variantlar (tinglash)

A. Dvorak - violonchel va orkestr uchun konsert (tinglang)

C. Saint-Saens - "Oqqush" (tinglang)

I. Brams - Skripka va violonchel uchun qo'sh kontsert (tinglang)

O. Brams - Skripka va violonchel uchun qo'sh kontsert (tinglang). - Violonchel va orkestr uchun rokoko mavzusidagi variantlar (tinglash)kaxon yakkaxon ijrochilarni tarbiyalagan, ular pianino va skripka bilan bir qatorda violonchelning yakka cholg'u sifatidirovlar Violonchel uchun turli pesalar yozgan. Shuni takidlash joizki hozirda o'z ilmiy tadqiqot mavzuimni Violonchel musiqa cholg'usi bilan bog'ladim. Chunki Violonchel cholg'usi insonga ma'naviy ozuqa beradi, hayolat olamini yuksaklikga chiqaradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Easton CDPJ (2000) A Biography. New York: Da Capo Press,.
2. Eisler E (2001)) A Biography. New York: Da Capo Press,.g., 94: 47-54.
3. Faber T (2006). Stradivaririhy. New York: Da Capo Press,.llo, and Three
4. Centuries of Enduring Perfection. New York: Random House. Hargrave R (2001)
5. .Ma, du Pre and a vision of perfection: Stradivariom House. Hargrave R (2001)el va orkestr uchun6. Hillard K (2008). . on of perfection: Stradivariom House. Hargrave R (2001)el va orkestr uchun rok7. Janof T (1996)). . on of perfection: Stradivariom House. Hargrave R (200